

İSTANBUL BAROSU DERGİSİ

**HAYVAN HAKLARINA
HUKUKİ YAKLAŞIM**

ÖZEL SAYI

MAYIS 2008

İSTANBUL BAROSU DERGİSİ

Yerel Süreli Yayın
İki Ayda Bir Yayınlanır

ÖZEL SAYI 8

Sahibi

İstanbul Barosu Adına Baro Başkanı
Av. Kâzım KOLCUOĞLU

*

Sorumlu Yazışleri Müdürü

Av. Muammer AYDIN

*

Yayından Sorumlu

Yönetim Kurulu Üyeleri

Av. Muammer AYDIN
Av. Mehmet DURAKOĞLU

*

YAYIN KURULU

Başkan

Av. Celâl ÜLGEN

Genel Yazman

Av. Coşkun ONGUN

Üyeler

Av. Osman KUNTMAN
Av. Yörük KABALAK
Av. N. Ateş ATAYAKUL
Av. İsmail GÖMLEKLİ
Av. Başar YALTI

*

Özel Sayıyı Hazırlayanlar

Av. Celal ÜLGEN
Av. Coşkun ONGUN

*

Kapak

C. Eren Külahlı

* * *

Yönetim Yeri

İstiklal Cad. Orhan A. Apaydın Sk. 1. Baro Han Beyoğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx) Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr

Basım Yeri

Can Matbaacılık Reklam Kağıt San. Ve Dış. Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi No: 7-15 Bayrampaşa/ İSTANBUL
Tel:(0212) 613 15 47- 613 10 77 iletisim@cangrafik.com

Dergide yayımlanan yazılar yazarların kişisel görüşünü yansıtır. Gönderilen yazının hiçbir yerde yayımlanmamış olması gereklidir. Yazılar yayımlansın ya da yayımlanmasın geri verilmez. Yayımlanmayan yazılar için, gerekçe gösterme zorunluluğu yoktur. Gönderilen yazılarda yayın kurulunun saptadığı yayın ilkeleri doğrultusunda biçimsel düzeltmeler yapılabilir.

* * *

Dergide yayımlanan tüm yazılarda (12 Eylül Cuntası tarafından kapatılan) ***Türk Dil Kurumu'nun yayımladığı YAZIM KILAVUZU*** esas alınır.

*Bu Özel Sayı, İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nun kararı ile
1.000 adet basılmıştır.*

İÇERİK DİZİNİ

• Başkan'ın Penceresinden.....	IX
• Sunu	XI
● YAZILAR...	
✓ Kızılderili Şef Seattle'ın Beyaz Saray'a Mektubu	5
*	
✓ Hayvan Hakları Evrensel Bildirisi	9
*	
Av. Handan Doğan	
✓ Hayvan Hakları Denilince	11
*	
Prof. Dr. Sevil Atasoy	
✓ İlk Darbe.....	13
*	
Erdal Atabek	
✓ Sophia Loren ve Kanada Fokları	25
*	
Dr. Corina Gericke	
✓ Hayvan Deneylemleri Sorunsala Giriş.....	27
*	
Av. Ahmet Kemal Şenpolat	
✓ Hayvanlara Eziyet Daha Ne Kadar Kabahatler Kanunu Kapsamında Kalmalı?	33
*	
Av. Hülya Yalçın	
✓ Hayvan Hakları İhlallerinin Hukuki ve Sosyal Boyutu	51
*	
Av. Deniz Tavşancıl	
✓ Yerel Hayvan Koruma Görevlisi	65
*	
Coşkun Ongun	
✓ Yoksul Yüzlü Kedilerin Varsıl Gönüllü Hocası İsmet Sungurbey	71
*	
Vet. Dr. Kemal Kutlay	
✓ Haksızlıktan Hayvan Haklarına Gelişen Uygartık Süreci.....	77
*	
Av. H. Tayfur Özgür	
✓ Türkiye'de Barınak Sorunu ve Çözüm Yolları.....	79
*	

Av. Nükte Doğru

✓ *Hayvanat Bahçeleri Sorunu* 83

*

Av. Elçin Aybek

✓ *İstanbul Barosu Hayvan Hakları Komisyonu Bugüne Kadar Ne Yaptı?* 87

● **YARGI KARARLARI** 93

● **KARAR İNCELEMESİ** 119

● **HAYVAN SEVGİSİ**

• Atatürk'ün Yaşamından Sevgi Dolu Bir Kesit.....135

• Atatürk'ten Hoşgörü ve Anlayış 138

• Ceninin ve Hayvanların Kişiliği Sorunu / **Prof. Dr. İsmet Sungurbey** 140

• Hayvan Deyip Geçme / **Aziz Nesin**.....150

• Son Kuşlar / **Sait Faik** 153

• Sakar Kömüş / **Av. Hüseyin Özbek** 157

• Yargıç / **Bekir Coşkun** 164

• Bir Köpeğin Ağzından Sahibine Yazılmış Mektup / **Jim Willis** 167

• Özür Dilerim / **Av. Ahmet Kemal Şenpolat** 170

• Köpeğin 10 Ricası 171

• Bala / **Leyla İlova**.....172

● **HAYVAN HAKLARI PANEL NOTLARI**

• Av. Handan Doğan 179

• Prof. Dr. Sevil Atasoy.....181

• Prof. Dr. Özcan Köknel.....194

• Doğan Gönen 205

• Leman Sam 211

• Yalçın Ergünderoğan.....219

• Erhun Bolat 225

● **HAYVAN HAKLARI KORUMA YASASI ÇALIŞMALARI**

• Hayvanları Koruma Kanunu 241

• 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu Değişiklik Önerisi 263

• Genelgeler ve Önergeler 311

BİR BÜTÜN OLARAK CANLI HAKLARI

Av. Kazım KOLCUOĞLU

İstanbul Barosu Başkanı

Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilerek yayımlanan 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin başlangıç hükümleri şu biçimde sıralanır:

“Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler, birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar.

Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir. Ayrıca, ister bağımsız olsun, ister vesayet altında veya özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke yurttaşı olsun, bir kimse hakkında, uyruğunda bulunduğu devlet veya ülkenin siyasal, hukuksal veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.

Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.

Hiç kimse kölelik veya kulluk altında bulundurulamaz, kölelik ve

köle ticareti her türlü biçimde yasaktır.

Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez.”

İnsan hakları evrensel bildirisinin yayımlanmasından tam otuz yıl sonra, 15 Ekim 1978'de Unesco tarafından Hayvan Hakları Evrensel Bildirisi yayımlanmıştır. On dört maddelik bildirinin ilk maddelerine göz atalım: *“Bütün hayvanlar yaşam önünde eşit doğarlar ve aynı var olma hakkına sahiptirler.*

Bütün hayvanlar saygı görme hakkına sahiptir. Bir hayvan türü olan insan, öbür hayvanları yok edemez. Bu hakkı çiğneyerek onları sömüremez. Bilgilerini hayvanların hizmetine sunmakla görevlidir. Bütün hayvanların insanca gözetilme, bakılma ve korunma hakları vardır.

Hiçbir hayvana kötü davranılmaz, acımasız ve zalimce eylem yapılamaz. Bir hayvanın öldürülmesi zorunlu olursa, bu bir anda, acı çekirtmeden ve korkutmadan yapılmalıdır.

Yabani türden olan bütün hayvanlar, kendi özel doğal çevrelerin-

de karada, havada ve suda yaşama ve üretme hakkına sahiptir. Eğitim amaçlı olsa bile özgürlükten yoksun kulmanın her çeşidi bu hakka aykırıdır.

Geleneksel olarak insanların çevresinde yaşayan bir türden olan bütün hayvanlar uyumlu bir biçimde türüne özgü yaşam koşulları ve özgürlük içinde yaşama ve üreme hakkına sahiptir.”

Görüldüğü üzere her iki bildiri arasındaki benzerlikler dikkat çekmektedir. Hayvan hakları bildirisinde yer alan “hayvan” sözcüğü yerine “insan” sözcüğünü getirdiğimizde bildiri İnsan hakları evrensel bildirisi biçiminde de okunabilmektedir. Kısaca her iki bildiri arasındaki tek fark hakkı gözetilen canlının değişik adlandırmalarından kaynaklanır. Bir canlının ötekine üstünlüğü yoktur.

Lise çağına gelmiş bir öğrenci Biyoloji dersinde gerçeği algılar. Çünkü sınıflandırma yapılırken canlılar ikiye ayrılır: Bitkiler ve hayvanlar. İnsanlar da Biyoloji bilimince hayvan sınıflandırmasına tabi tutulur. Bilimsel inceleme alanı olarak aralarında hiçbir fark yoktur.

İstanbul Barosu olarak Türkiye’de bir ilki gerçekleştirdik. İlk kez bir baroda hayvan haklarını savunan bir komisyon kuruldu. Panel gerçekleştirdi. Gerekli kurumlara hayvanların eziyet görmemesi için girişimlerde bulundu. Bu çalışmaların belgelendirilmesi ve Hayvan Hakları Korunma Mevzuatı

çerçevesinde yol gösterici yazılar bu özel çalışmada yer alıyor.

Hayvan hakları denince bizim kuşağın aklına bir tek isim gelir: **Prof. Dr. İsmet Sungurbey.** Bu özel çalışmada yer verdiğimiz yazılarla hocamızı da saygıyla anıyoruz.

Dünyamız her canlıya yetecek doğal kaynaklara sahiptir. Bir köpeğin temiz hava soluma hakkıyla bir insanın temiz hava soluma hakkı eşittir ve aynı özenle korunmalıdır. Aynı biçimde insanların temiz su içme hakkını savunurken hayvanları bu haktan yoksun bırakmak bir insanlık suçu olsa gerektir.

Belediyelerde bulunan barınakların elverişli koşullara kavuşturulması, hayvan haklarının etkin biçimde savunulması için yasal düzenlemelerin yaşama geçirilmesi, yaz aylarında ev ya da işyerlerinin önüne hayvanların içebileceği biçimde su kabı konulması, ülkemiz için hayvanlar adına acil girişimler olarak sıralanabilir.

Balina ve fok katliamlarının durdurulması da dünyada atılacak adımların başında gelir.

Hayvan ya da insan diye ayırma gitmeden tüm canlıların haklarını eşit oranda savunmak, yaşamın bilincinde olan insanın asil görevidir.

Özel sayının, hayvan hakları için uğraşı veren tüm meslektaşlarımızın işini kolaylaştırmasını diler, bu özel sayıda emeği geçen herkesi baromuz adına kutlarım.

SUNU

Av. Celal ÜLGEN

Yayın Kurulu Başkanı

KARAM'IN ANISINA...

Karam... Siyah uzun tüylü haylaz bir kanişti. Türünün tüm özelliğini taşır tanıştığımızda gençliğin verdiği coşku ile bitmez tükenmez bir enerji tüketirdi. İlk önceleri birbirimizi tanımakta zorlandığımızı itiraf etmeliyim. Ama kısa bir zaman sonra konuşmasak da yüzdeyüz anlaşmaya başladığımın ayırda vardım. Sahibi bir operasyonda yakalandığı için daha bir yaşında sahipsiz kalmıştı. Onu Kartal Karakolu'nun nezarethanesinde buldum. Birkaç gündür birşey yiyip içmiyormuş. Yanına yaklaşip önünde diz çöktüm. Hareketsiz beni izliyordu. Sonra elimi dizlerime vurup adını söyledim. "Karam... Kalk gidelim oğlum..." dedim. Kalktı ve iki ayağı üzerinde durarak kollarını omuzlarıma doğru attı. Altından kavrayarak kucağıma aldım ve kalktım. İşte bu karkoldan çıkışımızla 15 yıllık Karam ile arkadaşlığım, kadeşliğim, baba, oğul ilişkim başlamış oldu. kimileri ona oğlum dediğim zaman kıs kıs gülüyordu arkamdan... Deli diyorlardı kim bilir? Evet deliyse deli... Oğlumdu.

Bana çok şey öğretti Karam... Her şeyden önce İnsan olmayı, insan gibi davranmayı öğretti. Başka hayvanları, canlıları sevmeyi öğretti. Sevgiye sadakati, Dostluğa vefayı öğretti.

Az şey mi bu... Karam'la birlikte sokak köpeklerine de ilgim arttı. Onlarla da dostluklar kurdum. Prens, Ciguli, Arap, Çitöz ve diğerleri. Sokak köpeklerinin adsız olmasını istemedik onlara adlar koyarak buna alışmalarını sağladık.

Sonra kediler, güvercinler, martılar geldi. **Cahit Külebi** bir yazısında kedi yavruları için "Görüp görecekləri gün, annelerinin memelerini emdikleri süre kadar yaşadıkları gündür" demişti. Gerçekten yavru iken annelerini emen tüm sokak hayvanları daha sonra korkunç bir vahşetin ortasında sürdürüyorlar yaşamlarını... Dövülme, kovulma, Zehirlenme, Kobaylık, tutsaklık, Asılma, İşkence sonraki yaşamlarının maceraları (!)

Hayvanlara kocaman bir özür borçluyuz insanlar olarak. Bunca bençil davrandığımız ve dünyayı salt insanlar için yaşanılacak bir yer olarak gördüğümüz için.

İstanbul Barosu Hayvan Hakları Merkezimiz bu özel sayı için yaptığı çalışma ile her türlü övgünün üzerinde bir işi gerçekleştiriyor. Onları yürekten kutluyorum. Ve bir kez daha Hayvan Hakları konusunda çalışmak aslında insan haklarına da katkı sağlamaktır diyorum... Bir başka Yayında buluşmak umuduyla...

**İSTANBUL BAROSU
HAYVAN HAKLARI KOMİSYONU**

Koordinatör	Av. HANDAN DOĞAN
Koordinatör	Av. BERRİN ADIYAMAN
Komisyon Başkanı	Av. AHMET KEMAL ŞENPOLAT
Başkan Yardımcısı	Av. HÜLYA YALÇIN
Sekreter	Av. DENİZ TAVŞANCIL

ÜYELER

Av. REYHAN HURİYE KIRAL
Av. HAMİT TAYFUR ÖZGÜR
Av. JALE GÜNGÖR YILMAZ
Av. NESİBE KÖKER
Av. ELÇİN AYBEK